

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Kormány rendelethez

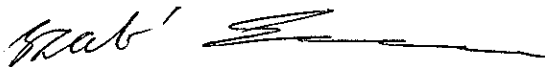
Javaslat a

„Vasútállomás és őrházai”

települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Szabó Emese

Székkutas, 2016. március. 31

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó személy/intézmény/szervezet/vállalkozás neve:
Szabó Emese
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Szabó Emese
E-mail cím: szaboemese13@gmail.com
Telefonszám: 06-20/233-1388

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

VASÚTÁLLOMÁS ÉS ÓRHÁZAI

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
 - agrár és élelmiszergazdaság
 - egészség és életmód
 - **épített környezet**
 - ipari és műszaki megoldások
 - kulturális örökség
 - sport
 - természeti környezet
 - turizmus
3. A nemzeti érték fellelhetőségének a helye
Székkutas, Erkel Ferenc u.
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
 - **települési**
 - tájegységi
 - megyei
 - külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

1872-ben megindult a vasúti közlekedés a Nagyvárad-Fiume nemzetközi vasútvonalon, amely a Vásárhelyi-pusztán is áthaladó hajdani, kereskedő-vásároló közlekedést jelentős mértékben megváltoztatta, ezzel együtt a tanyavilág gazdasági helyzetét is átalakította. A nevezett vasútvonal a mai Székkutas területén is keresztülhalad. A településnek először nem volt önálló állomás épülete, csak egy őrház 78. számmal ellátva, amely a „Sámson” megállóhely nevet viselte. 1900-ban a Magyar Királyi Posta önálló hivatalt létesített, az időközben „Vásárhelykutas”-ra átnevezett megállóhelyen. A lakossági, a vasúti és a postai forgalom növekedésének hatására a város új, nagyobb állomásépületet építtetett, amely 1908-ban készült el. Mellette, a helyi lakosok kezdeményezésére, 1909-ben jószágrakodót és áruraktárt építettek. A vasútállomáshoz tartozó másik kisebb épületből, az „őrházból”, a jelzót, a váltót kezelik, és a sorompót is innen működtetik. Hugo Hartung, német író regényének egyes részei, a belőle készült filmnek több jelenete ehhez a helyszínhez kapcsolódik.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Az épület életkora és stílusa (századforduló), a századfordulón betöltött gazdasági funkciói (vasúti közlekedés, postahivatal, áruszállítás), és a település kialakulása, megerősödése szempontjából kulcsfontosságú épített emlék. Az ott megforduló személyekhez kapcsolódó írásos és szóbeli emlékek (Hugo Hartung) is indokolják az értéktárba történő felvételt.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információit megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

- Óze Sándorné: Kiállítás a Fehérgárdistákról a Székkutasi Falumúzeumban, Székkutas Község Önkormányzata, 2013.
- Vásárhelykutastól Székkutasig, Székkutas Község Önkormányzata, 2015.
- www.szekkutas.hu

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja

Tárgy: Kérvény a „Vasútállomás és Őrházai” és az „Emlékház” Helyi Értéktárba történő felvételéhez

Tisztelt Értéktár Bizottság!

Tisztelt Képviselő Testület!

Helyi civil szervezetként tevékenységünket évtizedek óta egyesületünk névadójának, Idős Gregus Máté munkásságának szellemében végezzük. Örömmel vettük tudomásul, hogy településünkön a helyi értékeket felkaroló Bizottság alakult. A következő ajánlással fordulunk az Értéktár Bizottsághoz és a tisztelt Képviselő Testülethez a Vasútállomás épületének és az Emlékház, mint falumúzeumnak Helyi értéktárba történő felvétele ügyében.

Gregus Máté, mint Hódmezővásárhely város Törvényhatósági Bizottságának tagja, mindvégig aktívan képviselte a Vásárhelyi-pusztai és a területén kialakult tanyatömörülést, az egykori Vásárhelykutas érdekeit. A XX. század elején, amikor a vasúti közlekedés erőteljes fejlődésnek indult, szorgalmazta a személyszállítás általánossá tételét, érdekképviseleti munkájának eredményeként Postahivatal, és áruszállításhoz szükséges rakodó létesült a vasútállomás épületében, illetve emellett. A rá következő évtizedekben, mindent megtett annak érdekében, hogy villamos áramot vételezhessen az épület, valamint artézi kutat fúrjanak mellette: mindezek együttvéve eredményezték a tanyaközpont és a térség infrastrukturális, gazdasági fejlődését. Nevéhez köthető településünk mai formájának kialakulása, fejlődésének megindulása. Életének írott, és képi emlékeit, valamint a Gregus család személyes tárgyait a helyi Emlékházban helyezték el, a település és a család történetének az Emlékház ad otthont, így az szintén kiemelt helytörténeti jelentőséggel bír.

Ezen szempontok figyelembe vételével kérjük a tisztelt Értéktár Bizottság és a Képviselő Testület kedvező elbírálását, vegyék fel épített és helytörténeti örökségünk közé a Vasútállomás és Őrházainak épületét, valamint az Emlékházat!

Tisztelettel:

Mihály Ferenc

elnök

Gregus Máté Bio Kertbarát Klub Egyesület

Székkutas, 2016. június 10.